

Beleggingsfraudeurs vaak vrij spel door goedgegelovigheid investeerders

door Mark Garrelts

AMSTERDAM - De Amerikaanse superzwendelaar Bernard Madoff was in staat om jarenlang investeerders voor de gek te houden. Ook in Nederland zijn er genoeg voorbeelden van geraffineerde oplichters. Het boek 'Beleggen in gebakken lucht' schetst een goed beeld over de werkwijze van beleggingsfraudeurs.

De totale schade van Madoff wordt geschat op circa \$65 miljard, waarvan \$2 miljard in Nederland. De Amerikaan begon vermoedelijk in de jaren tachtig al met zijn oplichtingspraktijken en liep pas in 2008 tegen de lamp. Hij is inmiddels veroordeeld tot 150 jaar gevangenisstraf. Op kleinere schaal spreekt het verhaal van de Nederlandse wonderbelegger Rene van den B. tot de verbeelding, die in 2006 veroordeeld werd voor het verduisteren van circa €4,5 miljoen.

Om zijn slachtoffers te misleiden dient de zwendelaar te beschikken over een uitstekende en vertrouwenwekkende reputatie, stelt auteur en jurist Frans Roest. Het vertrouwen van investeerders in de zwendelaar is volgens hem vaak zo groot dat veel van hen bereid zijn om nog extra te beleggen. Zo was Madoff voormalig directeur van schermenbeurs Nasdaq en genoot daardoor veel aanzien. Tot zijn slachtoffers behoorden zakenbanken, liefdadigheidsinstellingen en sporthelden. "Vanwege de verwantschap met de zwendelaar doen veel gedupeerden vaak geen aangifte, omdat ze niet kunnen geloven dat ze zijn opgelicht door iemand uit hun eigen netwerk." Ook speelt hebzucht in zijn ogen een grote rol, omdat oplichters vaak schermen met torenhoge rendementen.

Daarnaast wordt volgens Roest een scala aan marketingactiviteiten ingezet om potentiële beleggers over de drempel te trekken, zoals een aantrekkelijke internetsite en professioneel ogende reclamecampagnes in de media. Bovendien zorgen malafide organisaties er onder meer voor dat zij naar de buitenwereld de suggestie wekken van een succesvol bedrijf en zich te beroepen op de samenwerking met betrouwbare personen, zoals advocaten en notarissen of gerespecteerde organisaties.

Roest onderscheidt een grote verscheidenheid aan oplichtingpraktijken. In mei 2006 werd in Spanje een bende opgepakt die zich bezig hield met postzegelfraude. In Engeland kwam eind jaren negentig een oplichtingzaak naar buiten op het gebied van exclusieve wijnen. In Nederland zijn diverse rechtszaken gevoerd over fraudeleuze beleggingen met teakhoutplantages en tropisch hardhout. Ook vastgoedinvesteringen in Dubai en Turkije zijn de afgelopen jaren misbruikt voor fraude doeleinden.